

LOUPEŽ VE STAROŽITNICTVÍ

Napínavé příběhy byly známé i v dalekém Japonsku. Oblíbeným hrdinou se stal Ooka. Kolem skutečné postavy vznikla legenda o spravedlivém soudci, která se stala útěchou pro obyčejné lidi v dobách, kdy vládli japonští rytíři, samurajové. Chloubou každého samuraje byla dvojice mečů, jeden dlouhý, druhý krátký.

I stalo se, že se jednoho dne přistěhoval z císařského města Kjóta starožitník. Otevřel si krámk v ulici U Šesti stromů. Aby ukázal, že není jen tak někdo, vyprávěl každému, že má sbírku vzácných mečů. (...) Věřte tomu nebo ne, jednu takovou vzácnou zbraň starožitník od Šesti stromů ve své sbírce skutečně měl. Byl to právě meč od proslulého Masamuneho.

Slovo dalo slovo a lidé v okolí si vyprávěli o pokladu, který skrýval jinak skromný starožitníkův krámk. Pověst se zanedlouho rozšířila po celém městě a o vzácném meči si povídali i pocestní, když nocovali v malých zájezdních hostincích. V jednom z nich, v horách Hakone nedaleko velkého jezera, zaslechl vyprávění o vzácném meči i bývalý edský lupič Joširo. (...)

Když zaslechl, co si pocestní o starožitníkově pokladu povídají, polkl naprázdno a oči mu žádostivě zasvítily. Joširo totiž nade vše miloval meče. (...)

Bylo už hodně pozdě, když starožitníkův sluha zatáhl okenice a zavřel branku. Nastalo ticho. Přerušovalo je jen monotónní šumění tenkého proužku vody v zahradním vodopádu. Občas se ozvalo houkání sovy a zašuměla křídla netopýrů. (...)

Joširo se tiše připlížil k oknu a přitiskl k němu ucho. Zevnitř se ozývalo pravidelně starcovo oddechování. Lupič udělal ještě několik opatrných kroků, protáhl se nedovřenými dveřmi na verandu, odkud se vplížil do ložnice. (...) Všechno by bylo šlo jako na drátku, když tu Joširo, zaslepený touhou dostat

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

jedinečnou zbraň, zapomněl na všechnu opatrnost a prudkým pohybem porazil podstavec, na němž meč spočíval. Hluk probudil starožitníka, který ostatně měl, jako každý starý člověk, lehké spaní. Když uviděl v ložnici neznámou postavu, chtěl vyskočit. (...) Joširo neztratil duchapřítomnost a zasadil starci ránu pěstí do obličejů. Než se starožitník v bezvědomí skácel k zemi, stačil ještě vykřiknout. Jeho volání proťalo noční ticho jako nůž a dolehlo k uším policejní hlídky, která právě procházela uličkou U Šesti stromů.

Strážníci se okamžitě vrhli do domu. Joširo nechal meč mečem, vyběhl na dvůr a přeskočil zeď. Unikl o vlas. (...) Uběhl hodný kus a už si myslel, že je zachráněn, když tu padl do náruče jiné hlídky. Jeho spěch se zdál strážcům zákona podezřelý, a proto ho zadrželi. Důkladně si na něho posvítily policejními lampióny, a co se nestalo – jeden z nich v něm poznal banditu, na jehož hlavu byla už dávno vypsána odměna.

Za několik dní klečel Joširo na soudním dvoře před Ookou. (...) Možná že není ještě všechno ztraceno, prolétlo mu hlavou právě ve chvíli, kdy se ho Ooka zeptal. „Jak se jmenuješ?“

Joširo užuž chtěl říci své pravé jméno, ale ještě včas se zarazil.

„Zentaro, Vaše Milosti,“ zalhal místo toho.

„Zen-ta-ro,“ slabikoval hlasitě písař a pilně psal znak za znakem do soudního spisu.

„Lže, lže!“ vykřikl jeden ze strážníků. „Jmenuje se Joširo! Poznal jsem ho podle téhle jizvy,“ ukázal na zarudlý šrám táhnoucí se banditovi přes celou pravou tvář.

„Je to rozhodně Joširo. (...) Byl to určitě on, kdo se vloupal do starožitnictví v ulici U Šesti stromů a zranil starožitníka,“ tvrdil strážník.

„Jsou na to svědci?“ zeptal se Ooka. „Viděl ho tam někdo?“

„Ne. Jen starožitník (...).“

„Pošlete pro něho!“ přikázal Ooka. (...)

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

„Kdo ví, jak to všechno opravdu bylo, ale když se nenajdou svědci, budu tě muset propustit. Nemůžu přece potrestat člověka jen proto, že má stejnou jizvu jak nebezpečný lupič. To by byla divná spravedlnost!“

Jen co Ooka domluvil, přivedli do soudní síně zraněného starožitníka. (...)

„Je to tento muž, který tě přepadl a způsobil ti zranění?“ ukázal Ooka na obžalovaného.

„Těžko říci, Vaše Milosti,“ odpověděl starožitník. „Byl jsem tak rozčilený, že jsem si nevšiml, jak lupič vypadá.“

„Nedá se tedy nic dělat,“ pronesl po chvíli přemýšlení s povzdechem Ooka. „Budeme tě, Zentaro, přece jen muset propustit. Kromě toho máš ještě právo na odškodnění za to, že jsi byl neprávem obviněn.“ Ooka vytáhl z váčku čtyři zlaťáky, přehodil je z dlaně do dlaně a ukázal je obžalovanému.

„Nastav ruku,“ vyzval ho. (...)

Ooka vzal jednu minci do dvou prstů a podržel ji obžalovanému chvíli před očima, teprve potom mu ji pomalu spustil do dlaně. (...)

„To pro dnešek stačí. Teď tě propustím a pro zbytek si přijď zítra.“

Lupič se uklonil až k zemi a se skloněnou hlavou couval ke dveřím.

„Joširo!“ zvolal náhle Ooka.

„Prosím, Vaše Milosti?“

„Joširo, když ti dám tři zbývající zlaťáky, co s nimi uděláš?“ (...)

„Co jiného, než že si za ně koupím krčmu U Úhoře ve Fukugawě, jestli je ještě k mání. Už dlouho na ni mám zálsk,“ odpověděl lupič pohotově.

„Hm, to asi půjde těžko,“ poznamenal suše Ooka. „Tomu, kdo je o hlavu kratší, nejsou peníze k ničemu.“

„Jak to, Vaše Milosti? Nic jste mi přece nedokázal,“ bránil se lupič.

„Nebylo to zapotřebí. Usvědčil ses sám.“

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Zopakujme si, co jsme přečetli.

1. Řekněte, co vše v příběhu prozrazuje, že je právě z Japonska.
2. Víte, čím se Joširo prozradil?
3. A) Čím se chlubil starožitník? -- B) Kde se střetl starožitník s lupičem? --
C) Podle čeho poznal strážník lupiče Jošira? -- D) Co si chtěl za zlaťáky Joširo koupit?
4. Vyhledejte v textu místo, kde se dozvídáme, proč byl lupič Joširo tak neopatrný.
5. Uvažujte, jaké vlastnosti prokázali strážníci, lupič Joširo, starý starožitník a soudce Ooka.

❖ Dramatizace

Rozdělte si role a připravte scénku, jak to probíhalo u soudu.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Věna Hrdličková (nar. 1924) vystudovala čínštinu a japonštinu. Kromě Příběhů o soudci Ookovi přeložila také knihu Pivoňková lucerna, soubor japonských strašidelných příběhů. Od japonského císaře dostala Řád vycházejícího slunce.

Zdroje:

HRDLIČKOVÁ, Věna. *Příběhy o soudci Ookovi: japonské pohádky*. Praha: Albatros, 1984. 42-49.

HAYAKAWA, Kyuukei. A Japanese Edo period wood block print of a samurai with a tachi. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Katana#/media/File:Samurai_with_tachi.png

Poznámka pro učitele

Cílem tohoto pracovního listu je nabídnout doplňkový text přiměřeně dlouhý i pro slabší čtenáře, včetně žáků s mírnými poruchami učení. Děj je krácený, ale obsahuje celý příběh.

Zadání úkolů se zaměřuje na rozvoj čtenářství a čtenářských dovedností, záměrně se vyhýbáme literárněvědným pojmům, proto je možné s ukázkou pracovat v různých ročnících.

Text je uspořádán tak, aby bylo možné jej vytisknout jak s otázkami a úkoly, tak i bez nich. V příloze je také varianta textu s číslováním řádků.

První úkol dává příležitost k rozpovídání, lze ji doplnit otázkou na to, jak si žáci představují samuraje, uvědomění si kulturních odlišností lze využít během šestého úkolu, dramatizace. Druhý úkol směřuje k pochopení textu, třetí nabízí jednoduché otázky. Zatímco čtvrtý úkol vede k hledání přímo v textu, pátý umožňuje samostatnou úvahu o vlastnostech postav, kterou lze samozřejmě podpořit i citacemi z textu. Šestý úkol rozšiřuje práci s textem na aktivitu žáků při

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

přípravě scénky soudu. Při přípravě dramatizace lze využít i inscenaci České televize.

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/119562-rozsudky-soudce-ooky/38845114292/>

Za domácí úkol mohou žáci zjistit, čím se liší krádež od loupeže.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Zdeněk Sotolář.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785.

Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.